

Inhoud

	Route 1: IJsland Archaïsche landschappen van vuur en ijs	8	Route 6: Schotland Clansmen, whisky en de afgelegen Highlands	60	Route 11: Zwitserland · Italië · Oostenrijk De Alpen tussen het Meer van Genève en het Salzburger Land	128	Route 16: Spanje Camino de Santiago en Costa Verde: groen Spanje	198	Route 21: Italië Door Toscane: metropolen van de renaissance	262
	Route 2: Noorwegen Over fjord en fjell: natuurwonderen in het noorden	16	Route 7: Engeland Magische plekken in het zuiden van Engeland	72	Route 12: Frankrijk Krijt en graniet: onderweg langs de Atlantische Oceaan	140	Route 17: Spanje Castilië: door het land van Don Quichot	210	Route 22: Italië In de voetsporen van de antieke Via Appia	276
	Route 3: Denemarken · Zweden Tussen Noord- en Oostzee: rond het Kattegat	26	Route 8: Duitsland Het rivierenland van Moezel, Rijn en Neckar	88	Route 13: Frankrijk Over de Via Turonensis van Parijs naar Biarritz	150	Route 18: Spanje Andalusië: Moors erfgoed in Zuid-Europa	224	Route 23: Italië Sicilië: erfenis van Grieken, Normandiërs, Staufen	288
	Route 4: Finland · Rusland Van het tsarenrijk naar het land van duizend meren	36	Route 9: Duitsland Als een sprookjesboek: de Romantische Straße	102	Route 14: Frankrijk · Zwitserland Route Napoléon en Route des Grandes Alpes	166	Route 19: Portugal In het land van de fado: reis langs de 'rand van de wereld'	236	Route 24: Slovenië · Kroatië Kusten in het teken van de Venetiaanse leeuw	298
	Route 5: Ierland · Noord-Ierland Onderweg in het land van de Kelten	48	Route 10: Tsjechië · Oostenrijk · Slowakije · Hongarije De weg van de keizer: Praag – Wenen – Boedapest	114	Route 15: Frankrijk · Monaco · Spanje Land van het licht: Côte d'Azur en Costa Brava	182	Route 20: Italië Natuur en cultuur ten zuiden van de Alpen	248	Fotoverantwoording, colofon	314

Boven: de campanile van het Palazzo Vecchio aan de Piazza della Signoria, de 85 m hoge klokkentoren en de door Brunelleschi ontworpen rode koepel van de Santa Maria del Fiore steken uit boven de huizenzee van Florence.

*Foto's op de vorige bladzijden:
Blz. 2/3: de Corniche des Crêtes voert langs de kliffen in Zuid-Frankrijk.
Blz. 4/5: Snowhill, een van de mooiste plaatsen in de Engelse Cotswolds.*

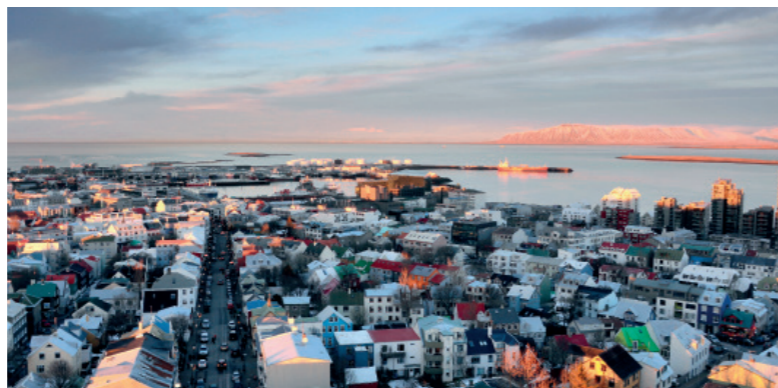

Route 1: IJsland

Archaïsche landschappen van vuur en ijs

Het door mythes omgeven eiland in de noordelijke Atlantische Oceaan belooft natuurbelevissen van elementaire kracht: gigantische basaltbergen en uitgestrekte lavavelden, machtige gletsjers en door het landschap meanderende rivieren van smeltwater, donderende watervallen en nog veel meer. En aan de randen van het ongerepte natuurschoon stuit je op nederzettingen en eeuwenoude culturele tradities.

IJsland, het grootste vulkanische eiland ter wereld, ligt op nog geen 300 kilometer van Groenland, maar bijna 1000 kilometer van het westen van Scandinavië. Het 'uitdagende einde van de wereld' noemden de Vikingen de onherbergzame kusten vlak bij de poolcirkel toen zij zich hier in de 9e eeuw vestigden en de eerste vrijstaat creëerden. Tegenwoordig telt het ruim 103.000 vierkante kilometer grote eiland meer dan 350.000 inwoners. Deze leven van de visserij, schapenhouderij, veeteelt en paardenfokkerij, produceren aluminium en kweken goente in thermisch verwarmde kassen. IJsland biedt zijn bezoekers

Vanuit de Hallgrímskirkja heb je een mooi uitzicht ver Reykjavik en de zee.

unieke belevissen: een ontmoeting met een oorspronkelijke natuur waarin de elementaire krachten nog ongehinderd hun gang kunnen gaan. Je bezoekt het 'eiland van vuur en ijs' niet voor zijn steden. De hoofdstad Reykjavik is charmant en heeft een aantal bezienswaardigheden. Maar het handjevol andere steden op het eiland, zoals Akureyri en Húsavík in het noorden of Egilsstaðir in het oosten, liggen dan wel schilderachtig, de bebouwing is jong, om niet te zeggen splinternieuw. En van de her en der in het landschap gelegen boerderijen zijn

de oude turfpannen en traditionele grasdaken allang vervangen door bakstenen, beton en golfplaten. Cultuurhistorische monumenten zoek je op het eiland eveneens vergeefs. Nee, de grootste trekpleister van IJsland is simpelweg het overrompelende landschap – dramatisch, extreem ruig en ongelooflijk gevarieerd. De vier elementen heersen hier met een adembenemende intensiteit. De lucht is fris en zo helder dat je bij mooi weer – dat vaker voorkomt dan je zou denken – meer dan 100 kilometer ver kunt kijken. Water is overvloedig en alomtegenwoordig. Steeds weer stuit je op meanderende riviertjes, enorme watervallen, ijskoude en bloedhete meertjes, stoom- en waterbronnen en natuurlijk de beroemde geisers. Meer dan tien procent van het eiland is bedekt met gletsjers; een kwart van het ijsoppervlak hoort toe aan de grootste gletsjer van Europa, de Vatnajökull. IJsland voelt aan als een openluchtmuseum van geologische geschiedenis, waarin duidelijk te zien is hoe de aarde eruitzag in de verschillende fases van zijn vroege leven. Slechts een aantal laaggelegen kustgebieden zijn bewoond. De rest van de rand van het eiland wordt gekenmerkt door steile kliffen en ver het land in stekende

fjorden. De binnenlanden worden gekarakteriseerd door schier oneindige hooglanden, lavavelden en woestenijen van steen, zand en as, maar ook door tafelbergen, gletsjers en oude en jongere vulkanen. De mythische vuurreus Surtur laat fascinerende sporen na. Met zijn vuur, dat hij constant in het binnenste van de aarde aanwakkert, laat hij steeds weer de aardkorst smelten en gloeiendhete magma explosief naar buiten knallen. Het eiland is het topje van een onderzeese bergketen, de Mid-Atlantische Rug; hier komen de Amerikaanse en Euraziatische tektonische platen bij elkaar. Het eiland is een schoolvoorbeeld van geologische vormen: vulkaankraters, as- en slakkenvelden, maars (cirkelvormig bassins) en talloze fantasievolle lavaformaties wisselen elkaar af. Geisers spuiten op gezette tijden hun waterfonteinen de lucht in, modderpoelen borrelen, heetwaterbronnen koken. Thermale bronnen bieden IJslanders en bezoekers het hele jaar door heerlijke ontspanning.

Boven: ijsblauwe gletsjers, roestrode rotsen, donkergroene plateaus: een rondrit door IJsland is een kleurrijke belevenis.

Lengte
Circa 1400 km
Duur
Minstens 8-10 dagen
Start-/eindpunt
Reykjavik
Route
Reykjavik, Akureyri, Mývatnsee, Egilsstaðir, Stafafell, nationaal park Skaftafell, Vik, Skogar, Þingvellir
Bijzonderheden
Zijwegen zijn vaak onverhard. Hou bij het doorwaden van water goed de diepte in de gaten!

INFO

Het dal van Landmannalaugar.

Karlovy Vary en Mariánské Lázně

Ruim 40 km ten zuiden van de Duits-Tsjechische grens, bij Ústí nad Labem, kun je een uitstapje westwaarts over de weg 6 maken via Most en Chomutov naar Karlovy Vary, het vroegere Karlsbad. Volgens de legende zou keizer Karel IV hier in de 14e eeuw tijdens de hertenjacht de warme zoutwaterbron hebben ontdekt. Vijf eeuwen later was bij de bron het beroemdste en mondainste kuuroord van Bohemen aangelegd. Hier kwam de Europese elite van politiek, kunst en maatschappij. Na vijftig trieste jaren begon in 1989 een periode van wederopbloei, zodat een groot aantal schitterende bouwwerken uit de tweede helft van de 19e eeuw, zoals de Mühlbrunn-colonnade boven het stadstheater en het grand hotel Pupp, weer hun oude glorie hebben hervonden. Van de dicht bebouwde oevers van de Tepla hoef je slechts 60 km verder te rijden (afslag op de N21 net voor Cheb) naar het tweede legendarische kuuroord. Ook Mariánské Lázně, waar Goethe in 1823 zijn treurdicht 'Marienbader Elegie' schreef, presenteert zich weer in volle glorie met haar façades van geel stucwerk. Bijzonder mooi is de 120 m lange colonnade van gietijzer.

4 Pisek Onderweg in zuidelijke richting steek je op 50 km voorbij Příbram, nu op weg 20, het riviertje Otava over. Het verzorgde centrum van Pisek was ooit een tussenstation op de handelsroute tussen Passau en Praag. Van de belangrijke positie in deze handelsroute getuigt nog de brug Kamenný Most (Hertenbrug). Deze in de tweede helft van de 13e eeuw gebouwde brug is de oudste natuurstenen brug in Bohemen.

5 České Budějovice (Budweis) Nog eens 50 km verderop kom je in een stad waarvan de oude naam Budweis wereldberoemd is dankzij haar brouwerijen. Als sinds de stichting van de stad door koning Ottokar II in 1265 is het marktplein het middelpunt. Blikvanger op

het vierkante plein van 133 bij 133 m, dat door arcaden wordt omzoomd, is de Samsontfontein. Van het uitkijktplatform op de 72 m hoge klokkentoren heb je uitzicht op de andere bezienswaardigheden, zoals de Sint-Nicolaaskathedraal in barokstijl, het stadhuis, het dominicaner klooster, de Mariakerk en het Zouthuis (voormalig zoutmagazijn). Ongeveer 10 km noordelijker vind je het kasteel Hluboká (vroeger Frauenberg) met zijn van kantelen voorziene torens. Dit Boheemse 'sprookjeskasteel' was tot 1939 in het bezit van het Beierse huis Schwarzenberg en heeft een bijzonder weelderige inrichting.

6 Český Krumlov Op ongeveer een kwartier rijden vanaf Budweis, parallel aan de mod-

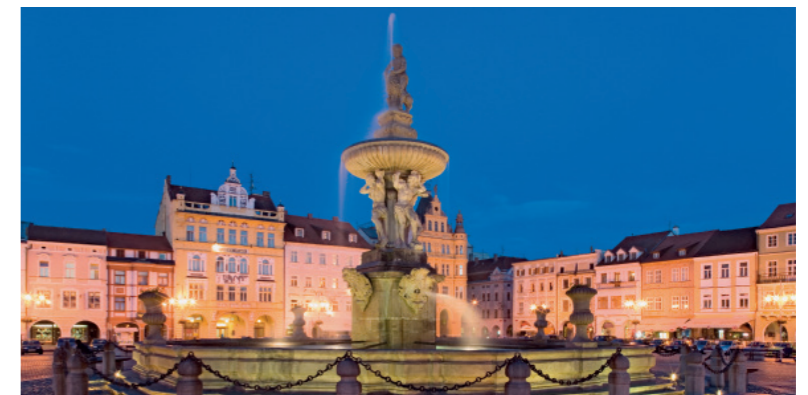
derbruine Vltava stroomopwaarts, kom je bij de stad Krumau, die bekend is door Egon Schiele. Het meer dan zeventienhonderd jaar oude stadje staat op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het ligt bijzonder mooi aan weerszijden van een smalle rivierbocht en het oude stadsdeel is een wirwar van straatjes. De wijk Latrán met haar daken van dakspanen is zeer pittoresk. Hoogtepunten voor een stadswandeling zijn de gotische Sint-Vituskerk en het Egon Schiele-museum. Deze schilder woonde en werkte in 1911 enkele maanden in Krumlov. De grote attractie van de stad is echter het kasteel. Dit is het op een na grootste kasteelcomplex (na de Praagse burcht) van Bohemen en was driehonderd jaar lang in bezit van de adellijke familie Rosenberg, daarna van Keizer

Rudolf II en vanaf de vroege 18e eeuw het huis Schwarzenberg. Binnen krijg je de woonvertrekken, de schilderijgalerie, de kapel, de maskerzaal met fresco's en het fraaie rococotheater te zien. Sinds 1992 staat het op de UNESCO Werelderfgoedlijst.

7 Freistadt Meteen aan de andere kant van de Tsjechisch-Oostenrijkse grens wacht het volgende pronkstuk van middeleeuwse stadsarchitectuur. Het centrum de noordelijke Mühlviertel groeide in de tijd van de adellijke familie Babenberg uit tot de belangrijkste handelsstad tussen de Donau en Bohemen. Je ziet er nu nog de verdedigingswerken uit de 14e eeuw. Je kunt een sfeervolle wandeling maken door de smalle straatjes tussen de Linzer Tor

Het kasteel van Český Krumlov

Om meer dan één reden heeft het hoog boven de Vltava gelegen kasteel van Krumau een plaats op de UNESCO Werelderfgoedlijst gekregen. Het bestaat uit veertig gebouwen en paleizen met in totaal 320 vertrekken en zalen, vijf binnenplaatsen en een kasteeltuin van 7 ha met talloze interessante details. De op diverse rotsen gebouwde onderdelen werden onderling verbonden door een viaduct met een overdekte gang van drie verdiepingen. De toegang werd bewaakt door de in 1590 beschilderde toren. Het kasteeltheater in rococostijl uit 1767 beschikt als een van de weinige uit die tijd over een nog steeds functionerende toneelmachine. Uniek is het openluchtpodium in het park, waar de toeschouwers – en niet het decor – ronddraaien bij een wisseling van scène.

en de Böhmer Tor, langs statige herenhuizen en over het grote plein naar de parochiekerk. Interessant is verder het in het kasteel ondergebrachte Mühlviertler Heimathaus met een collectie achterglasschilderingen. De volgende halte is de stad Linz in Opper-Oostenrijk. Hier neem je de weg over de noordoever van de Donau (B3) richting Wenen.

8 Linz In de laatste twintig tot dertig jaar heeft de stad, die lange tijd bekendstond als een onaantrekkelijke industriestad, een radicale verbetering van het imago doorgevoerd. Eigentijdse kunst, met de inzet van de moderne media en technologie, bepaalt nu de culturele identiteit. De moderne ontwikkelingen komen vooral aan bod in het Museum Lentos voor

eigentijdse kunst, het Ars Electronica Center en het Design-Center. Bij het Ars Electronica Center presenteren de groten van de computerkunst zich en overspoelen de stad met multimediale kunst. Daarnaast kun je ook rondzwerven in de fraai opgeknapt historische stadskern rond het centrale plein, met het Linzer Landhaus, een kasteel, de Sint-Maartenkerk, een parochiekerk, de oude en de nieuwe dom en tal van interessante galerijen en musea. Ruim bij de stadsbezoeking ook wat tijd in voor een

Linksboven: het kasteel boven Český Krumlov. Linksonder: de Neptunusfontein op het plein van Linz. Boven: het plein Náměstí Přemysl Otakara II in České Budějovice.

Sierra Nevada

De Sierra Nevada is een groot en compact bergmassief met vijftien toppen van meer dan 3000 m hoog. Als je vanuit het noorden, vanaf het dal van Granada, naar het gebergte kijkt, zie je aan de horizon een strook afgeronde bergtoppen. Die afvlakking geeft aan dat de ijstijd door erosie haar sporen heeft nagelaten, de meest zuidelijke sporen op het Europese continent. In dit gebergte tref je een weergaloos en spectaculair landschap aan in een U-vorm, met ketelvormige insnijdingen, bergmeertjes, gletsjerpuin op de berghellingen en talloze bergkammen, zoals de Laguna de la Caldera. Dit is een gebied van (nagenoeg) eeuwige sneeuw, waar aan het einde van het voorjaar veel geneeskrachtige bronnen worden gevoed door het smeltwater. Het water uit het gebergte voedt ook een uitgebreid netwerk van riviertjes en kanalen dat in La Alpujarra ligt, en verder de vele rivieren en beken in het oostelijke deel van Andalusië.

Alcazaba van Guadix.

Boven Almería tronen de imposante muren van het Alcazaba.

ren te zien. De stad heeft ook een wijk die uit grotwoningen bestaat. In de Barrio de Santiago wonen ongeveer 5000 Gitanos ondergronds. De woningen van diverse vertrekken zijn uitgegraven in de steile hellingen van klei. Ze zijn aangesloten op de stedelijke watervoorziening en het elektriciteitsnet. Tijdens de verdere rit verandert het landschap niet veel. Voorbij Guadix kun je een uitstapje maken naar het kasteel van La Calahorra. En dan komt de Golf van Almería in zicht.

9 Almería Deze stad heeft vanouds altijd geprofiteerd van haar bijzondere geografische ligging. Aan de zijde van het vasteland wordt ze beschermd door bergketens, en de brede Golf biedt uitstekende omstandigheden voor een haven- en handelsstad. Dat hadden de Feniciërs al door, die hier een haven, de voorganger van de Romeinse Portus Magnus, aanlegden. Later vonden piraten hier een goede schuilhoek. In de tijd van de kaliefen maakte Almería een grote bloei door als handelsstad, en was zelfs enige tijd de hoofdstad van een rijk

waartoe ook Córdoba, Murcia, Jaén en delen van Granada behoorden. In 1489 werd de stad heroverd door de christenen, waarna ze een ondergeschikte rol speelde. Tegenwoordig richt Almería zich sterk op de landbouw. In de nabije omgeving staan grote kassen waar groente en fruit voor de export worden geteeld. In het nabijgelegen dal van de Andarax liggen bovendien fruitboomgaarden en wijngaarden. Het grootste deel van Almería bestaat uit moderne wijken met brede, door palmen omzoomde straten. De stad wordt echter nog steeds gedomineerd door de op een heuvel tronende Alcazaba. De bouw begon al in de 10e eeuw en het is nu een van de imposantste en best bewaard gebleven vestingen van Andalusië. Het oude stadsdeel met de pittoreske vissers- en Gitanoswijk La Chanca bij de kasteelheuvel doet nu nog steeds erg Moors aan. De kleurrijke vierkante huizen en de grotwoningen lijken wel overblijfselen uit een ver verleden. Voor de verdere reis is het aan te raden in plaats van de snelweg nabij de kust te kiezen voor de romantische, door het gebergte van de

Al zo'n 3000 jaar geleden waardeerden Fenicische zeevaarders en kooplieden de gunstige ligging van Málaga aan de Middellandse Zee.

Sierra Nevada leidende weg 348. Via Motril rijd je dan door de vruchtbare vlakte (vega), waar vooral zuidvruchten gedijen, naar de Costa del Sol. Ongeveer 50 km voor Málaga kun je een interessante tussenstop maken. Hier ligt op een stuk rots het plaatsje Nerja met de prachtige druipsteengrot Cueva de Nerja.

10 Málaga Málaga is met ruim 500.000 inwoners de op een na grootste stad van Andalusië en een belangrijk economisch centrum. De haven is na die van Barcelona de belangrijkste aan de Spaanse Middellandse Zeekust. Hier worden vooral de agrarische producten van de vega, in het bijzonder wijn en rozijnen, verscheept. Bezienswaardigheden heeft Málaga niet heel veel, maar de klim naar de Gibralfaro, het Moorse kasteel met een vuurtoren, is beslist de moeite waard. Boven heb je een prachtig uitzicht over de stad, die zich in een halve cirkel steeds verder uitbreidt. Van de pracht van de Alcazaba, die vroeger altijd in één adem werd geroemd met het Alhambra, is tegenwoordig helaas weinig meer overgebleven.

En de kathedraal, waarvan de bouw in de 16e eeuw begon, is onvoltooid gebleven. Dat maakt de bijnaam La Manquita (De eenarmige dame) maar al te duidelijk: naast de hoge noordelijke toren staat van de zuidelijke slechts de romp. Vanuit Málaga gaat de route over de kustweg 340 verder langs de Costa del Sol met haar grote vakantieplaatsen. Na Ronda buigt de hoofdweg af bij San Pedro de Alcántara, maar als je van het landschap wilt genieten, neem je de route die 30 km verder ten westen van Manilva de bergen in leidt en omhooggaat over de Serranía de Ronda. Als je Gibraltar wilt aandoen, ga je bij Manilva nog 40 km verder over de kustweg (zie volgende bladzijden).

11 Ronda Dit stadje is bezienswaardig vanwege zijn bijna avontuurlijke ligging. Het ligt aan de rand van een hoogplateau, waar de Río

Links: in de Barrio de Cuevas van Guadix zie je typerende grotwoningen. Boven: het bisschoppelijk paleis van Málaga.

Costa del Sol

De Costa del Sol (Kust van de zon) is de ongeveer 150 km lange kuststrook in het zuidoosten van Spanje. Het gebied doet zijn naam eer aan, want dit deel van Andalusië met een bijzonder mooi landschap heeft ook in de winter een mild en zonnig klimaat. Dat is ook een van de redenen waarom de Costa del Sol zich heeft ontwikkeld tot een van de populairste vakantiegebieden ter wereld. Veel kleine, voorheen armoedige vissersdorpen, zoals Fuengirola en Torremolinos, zijn uitgegroeid tot bolwerken van het massatoerisme met gigantische hotel- en appartementencomplexen, vakantievilla's, golfbanen en jachthavens. Veel voormalige dorpjes hebben trouwens hun Andalusische charme weten te behouden. Een daarvan is Estepona. En zelfs Marbella, de luxueuze en glamourvolle badplaats van de internationale jetset, heeft in het historische centrum nog traditionele huizen, smalle straatjes, pleinen en parken.

